

ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN KAZANÇ SÖYLEMİ

Yrd. Doç. Dr. Seher ER – Yrd. Doç. Dr. Arif KUBAT

*I.Ü.İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Öğretim Üyesi
İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü Öğretim Üyesi*

ABSTRACT

In this study, a survey investigation has been carried out about the income comprehension of students at state and foundation universities in Turkey. Two choices about income were presented to the subjects and they were asked to answer only one and explain the reason.

ÖZET

Bu çalışmada, devlet-vakıf üniversitesi öğrencilerinin kazanç söylemi-savsözünü ortaya koymak amacıyla bir tarama araştırması yapılmıştır. Araştırmada yer alan deneklere kazanç ile ilgili iki seçenek sunulmuştur. Seçeneklerden birini tercih etmeleri ve tercih etme gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Araştırma sonucunda Cinsiyet ile Kazanç Söylemi/Savsözü arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, Üniversite türü ile Kazanç Tercihinde anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Araştırma, Üniversite, Kazanç Söylemi/Savsöz-Slogan, Anlamlılık düzeyi, Seçenek, Ki-kare

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN AMACI, YÖNTEM VE KAPSAMI

6-17 Kasım 2008 tarihleri arasında devlet-vakıf üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerle yüz yüze görüşülerek “Üniversite Gençliğinin Kazanç Söylemi” başlıklı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı; üniversite gençliğinin kazanç söylemi/savsözü saptamaktır. Ayrıca

cinsiyet ile kazanç söylemi/savsözü arasındaki ilişkiyle birlikte devlet üniversitesi öğrencileriyle vakıf üniversitesi öğrencileri arasındaki farkı ortaya koymaktır. Bu amaçla örneklem seçiminde kümeleme örneklem yöntemi kullanılarak devlet üniversitesi olarak İstanbul üniversitesinin İletişim Fakültesinin 4.sınıf öğrencileri ile vakıf üniversitelerinden Kültür Üniversitesinin Sanat ve Tasarım Fakültesi 4.sınıf öğrencileri alınmıştır.

Toplam örneklem sayısı n=157 denektir. Çalışmada **kazanç söylemi**; üniversite öğrencilerinin elde edebilecekleri para, getiri ile ilgili söyleyişi, sesletimi, telaffuzu anlamında kullanılmıştır. **Savsöz-Slogan** ise araştırma sonucunda elde edilen bulguların kişiselleştirilerek, tekrarlanabilir biçimde ifade eden kısa çarpıcı sözler biçimine dönüştürülmesidir. Araştırmada yer alan deneklere biri kapalı uçlu soru diğeri açık uçlu soru olmak üzere birbiriyle bağlantılı iki soru sorulmuştur. Deneklere sorulan ilk soru şöyledir:

İlkinde yılda 25 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 50 bin dolar kazanıyor

İkincisinde yılda 100 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 250 bin dolar kazanıyor.

Hangisini seçerdiniz.

Araştırmada yer alan deneklere Hangisini Seçerdiniz? sorusundan sonra açık uçlu ikinci soru sorulmuştur. Bu soruda tercih nedenlerini yazılı olarak açıklamaları istenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler kodlandıktan sonra düz çizelge (yalın dizi) ve çapraz çizelge (bileşik diziler) oluşturulmuştur. (Sencer, M., s., 31)

Üniversitede öğrenim gören gençliğin kazanç konusuna nasıl baktıklarını sorgulamak amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan ortaya çıkan sonuca göre; gençliğin kazanç konusunda seçim yaparken öncelikle başkalarının ne kazandıklarına baktıkları, daha sonra kendi durumlarını sorguladıkları görülmüştür. Başkalarından daha az kazancı kabul etme nedenleri arasında kazanç farkının 2. seçenekte sunulan diğer insanların kazancına göre çok fazla olmaması gerekçeleri arasında en önemli yere sahiptir. Başka bir açıdan değerlendirme şu örnekle açıklanabilir: 100 bin dolar kazanmak yerine 25 bin doları tercih etmelerinin temel nedeninin diğer insanların kazançlarının 250 bin dolar yerine 50 bin dolara düşmesinden kaynaklanmaktadır. Deneklerin bu tercihlerinde satın alma gücünün diğerlerine göre daha fazla olması da önemli bir etken olarak görülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen **bulgular, yorumlar** aşağıdaki gibidir.

Araştırmada yer alan deneklerin cinsiyet durumu aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı

Frekans(N)	Yüzde(%)	
Kız	76	48,4
Erkek	81	51,6
Toplam	157	100,0

Araştırmaya katılan deneklerin (yüzde 48,4)'ünü kızlar olmaktadır. Erkeklerin oranı ise (yüzde 51,6)'dır. Araştırma sonucunda elde edilen tercih dağılımına göre oluşturulan söylem / savsöz örnekleri şöyledir:

Gençliğin (Kız/Erkek) Kazanç Söylemi/Savsözü: 1. “Bende Az Kazanayım Başka İnsanlar da...!”
2. “Kazançta Denge Gelirde Adalet olsun...!”

Tablo 2. Tercih Dağılımı

Frekans(n)	Yüzde(%)	
1.Seçenek	120	76,4
2.Seçenek	37	23,6
Toplam	157	100

Tercihinde bulunması istenen deneklerin (yüzde 76,4)'ı 1.seçeneği (**ilkinde yılda 25 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 50 bin dolar kazanıyor**) tercih etmiştir.

Deneklerin (yüzde 23,6)'si ise 2.seçeneği tercih (**ikincisinde yılda 100 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 250 bin dolar kazanıyor.**) etmiştir. İkinci soruyla tercih gerekçeleri sorgulandığında ise ortaya şöyle bir söylem/savsöz-slogan örnekleri çıkmıştır.

Gençliğin (Kız/Erkek) Kazanç Söylemi/Savsözü
1:Bende Az Kazanayım..
Başka İnsanlar da...!
2.Diğer İnsanlarla Aramızda Kazanç Farkı Olacaksa Az Olsun...!

Tablo 3. Tercihinde Bulunma Nedenleri

Frekans(N)	Yüzde(%)	
Farkın daha az olması	88	56,1
Ben Kazanıyorum	30	19,1
Adil	39	24,8
Toplam	157	100,0

Neden 1.seçenek ya da 2. seçeneği tercih ettiğinizi açıklayın? sorusuna verilen yazılı yanıtlar değerlendirildiğinde deneklerin (**yüzde 56.1**)'inin "**farkın daha az olması**" açıklamasını yaptığı saptanmıştır. 100 bin dolar yerine 25 bin doları tercih etme nedenleri arasında diğer insanlarla kendi kazançları arasındaki farkın daha az olması gerekçesi önemli bir yere sahip olmaktadır. Kazanç değerlendirmesinde diğer insanların kazançları hakkındaki bilgi önemli bir yere sahiptir. *Adil* olduğu için tercihte bulunduğunu söyleyenlerin oranı ise (**yüzde 24,8**). İnsanların hakkını gözeterek, herkesin çalışması bilgi ve kabiliyeti gördüğü iş oranında hakkını alması gerektiği görüşü farkın az olması özelliğinden sonra ikinci sırada yer almaktadır. **Kendi**

kazançlarının önemli olduğunu belirtenlerin oranı ise (**yüzde 19,1**)'dir.

Uygulamada elde edilen bu verilere Ki-Kare analizleri yapılmış ve bu Ki-Kare tablolarındaki yüzde değerler kullanılarak yorumlarla bu analizler açıklanmaya çalışılmıştır.

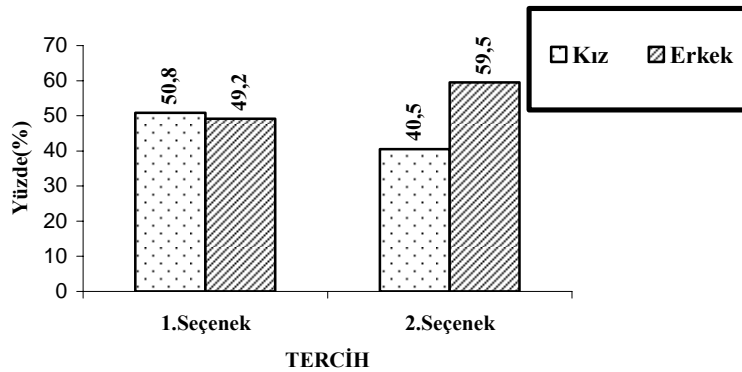
Deneklerin diğer kazanç tercihi söylemleri / savsözleri şöyledir:

Daha Yüksek...Rekabet....Rahat Yaşam... Verimli... Başkaları... Geçimimi Sağlaması... Doğru yoldan kazanmak.... Fazla para istemem... Ben az kazanayım...hangisinde mutluysam... Vergisi az olur...bendeki eksiklik...eşit standart...tehdit.....

Tablo 4. Cinsiyete ile Tercih Seçeneklerin Ki-Kare Testi Tablosu

		TERCİH		Toplam	
		1.Seçenek	2.Seçenek		
CİNSİYET	Kız	N	61	15	76
		CİNSİYET(%)	80,3%	19,7%	100,0%
		TERCİH (%)	50,8%	40,5%	48,4%
		Toplam(%)	38,9%	9,6%	48,4%
	Erkek	N	59	22	81
		CİNSİYET(%)	72,8%	27,2%	100,0%
		TERCİH(%)	49,2%	59,5%	51,6%
		Toplam(%)	37,6%	14,0%	51,6%
TOPLAM	N	120	37	157	
	CİNSİYET(%)	76,4%	23,6%	100,0%	
	TERCİH(%)	100,0%	100,0%	100,0%	
	Toplam(%)	76,4%	23,6%	100,0%	

Şekil-1

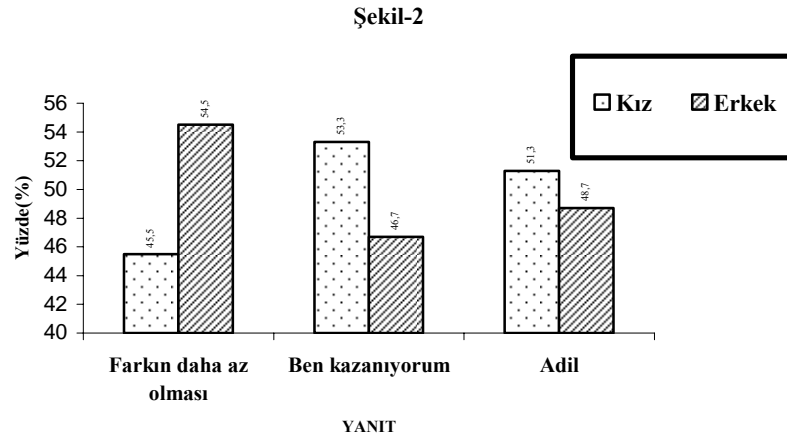

Ki-Kare(χ^2) =1,2 ve P=0, 273 > 0,05 olduğundan istatistiksel olarak cinsiyet ile tercih seçenekleri arasında anlamlı düzeyde ilişki yoktur. İki değişken arasındaki yüzde dağılım değerleri tablo-4 ve şekil-1'deki görüldüğü gibidir. Cinsiyet

dağılımına göre seçeneklerin tercih edilme durumu: 1. seçeneği tercih eden 120 kişiyi (**yüzde 50,8**) kızlar oluşturmaktadır. (**Yüzde 49,2**)'sını erkekler oluşturmaktadır. 2.seçeneği tercih eden 37 kişinin (**yüzde 40,5**) kızlar oluştururken (**yüzde 59,5**)'ini erkekler oluşturmaktadır.

Tablo5. Cinsiyete ile Tercihde Bulunma Nedenlerinin Arasındaki Ki-Kare Tablosu

		Tercihde Bulunma Nedenleri			Toplam	
		Farkın daha az olması	Ben kazanıyorum	Adil		
CİNSİYET	Kız	N	40	16	20	76
		CİNSİYET(%)	52,6%	21,1%	26,3%	100,0%
		TERCİHTE BULUNMA NEDENLERİ (%)	45,5%	53,3%	51,3%	48,4%
		Toplam(%)	25,5%	10,2%	12,7%	48,4%
	Erkek	N	48	14	19	81
		CİNSİYET(%)	59,3%	17,3%	23,5%	100,0%
		TERCİHTE BULUNMA NEDENLERİ (%)	54,5%	46,7%	48,7%	51,6%
		Toplam(%)	30,6%	8,9%	12,1%	51,6%
Toplam	N	88	30	39	157	
	CİNSİYET(%)	56,1%	19,1%	24,8%	100,0%	
	TERCİHTE BULUNMA NEDENLERİ (%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	Toplam(%)	56,1%	19,1%	24,8%	100,0%	

Ki-Kare(χ^2) =0,728 ve P=0, 695 > 0,05 olduğundan istatistiksel olarak cinsiyet ile tercihte bulunma nedenleri arasında anlamlı düzeyde ilişki

yoktur. İki değişken arasındaki yüzde dağılım değerleri tablo-5 ve şekil-2'deki görüldüğü gibidir.

Cinsiyete göre seçeneklerin tercih edilme nedenleri incelendiği zaman ortaya çıkan durum şöyledir: 1.seçeneği tercih edenlerden **farkın daha az olduğunu belirtenlerin**; % 54,5'ini **erkekler**, %45,5'ini kızlar, oluşturmaktadır. 2.seçeneği tercih edenlerden **ben kazanıyorum diyenlerin**

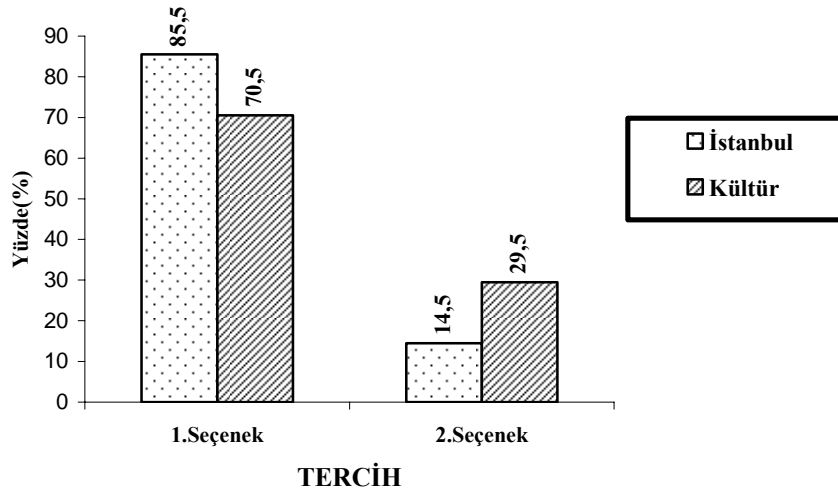
%46,7'sini erkekler, %53,3'ini kızlar, oluşturmaktadır. Farkın az olmasında erkekler, ben kazanıyorum da ise kızlar daha çoğunluktadır.

Üniversite türüne göre tercihte bulunma durumu sonucunda ortaya çıkan sonuç şöyledir.

Tablo 6. Üniversite türü ile Tercih seçeneklerinin Ki-Kare Analizi tablosu

		TERCİH		Toplam	
		1.Seçenek	2.Seçenek		
ÜNİVERSİTE	İstanbul	N	53	9	62
		CİNSİYET(%)	85,5%	14,5%	100,0%
		TERCİH(%)	44,2%	24,3%	39,5%
		Toplam(%)	33,8%	5,7%	39,5%
	Kültür	N	67	28	95
		CİNSİYET(%)	70,5%	29,5%	100,0%
		TERCİH(%)	55,8%	75,7%	60,5%
		Toplam(%)	42,7%	17,8%	60,5%
Toplam		N	120	37	157
		CİNSİYET(%)	76,4%	23,6%	100,0%
		TERCİH(%)	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam(%)	76,4%	23,6%	100,0%

Şekil-3

Ki-Kare (χ^2) = 4,66, anlamlılık düzeyi $P=0,031 < 0,05$ olduğundan, üniversite türü ile üniversite gençliğinin kazanç söylemi türü arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1. seçenekte ben az kazanayım başkaları da az kazansın söylemi devlet üniversitesi (İ.Ü) öğrencileri (%85,5), vakıf üniversitesi (İKÜ) öğrencilerine (%70,5) göre daha fazla oranda bu

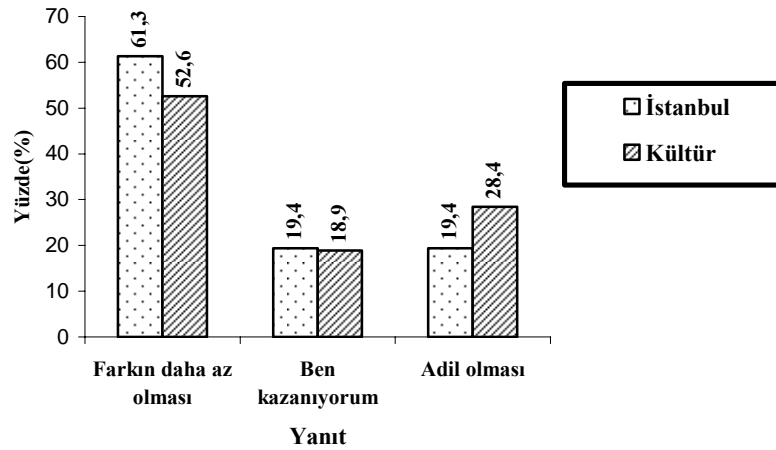
görüşü desteklemektedir. 2. seçenekte kazanç farkının az olması söylemi devlet üniversitesi (İ.Ü) gençliği (%14,5), vakıf üniversitesi

gençliğine (%29,5) göre daha az oranda bulunmaktadır.

Tablo7:Üniversite türü ile Tercihde Bulunma Nedenlerinin Arasındaki Ki-Kare Analizi Tablosu

		Tercihde Bulunma Nedenleri			Toplam	
		Farkın daha az olması	Ben kazanıyorum	Adil		
ÜNİVERSİTE	İSTANBUL	N	38	12	12	62
		CİNSİYET(%)	61,3%	19,4%	19,4%	100,0%
		TERCİH(%)	43,2%	40,0%	30,8%	39,5%
		Toplam(%)	24,2%	7,6%	7,6%	39,5%
	KÜLTÜR	N	50	18	27	95
		CİNSİYET(%)	52,6%	18,9%	28,4%	100,0%
		TERCİH(%)	56,8%	60,0%	69,2%	60,5%
		Toplam(%)	31,8%	11,5%	17,2%	60,5%
TOPLAM		N	88	30	39	157
		CİNSİYET(%)	56,1%	19,1%	24,8%	100,0%
		TERCİH(%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Toplam(%)	56,1%	19,1%	24,8%	100,0%

Şekil-4

Ki-Kare (χ^2) = 1,746 ve $P=0,418 > 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak üniversite türü ile tercihte bulunma nedenleri arasında anlamlı düzeyde ilişki yoktur. İki değişken arasındaki yüzde dağılım değerleri tablo-7 ve şekil-4'deki görüldüğü gibidir.

Kazanç farkının az olmasını istemede devlet üniversitesi (İstanbul Üniversitesi) %61,3, vakıf üniversitesi (Kültür Üniversitesi) %52,6'dır. Yani az da olsa devlet üniversitesi öğrencileri vakıf üniversitesi öğrencileri görüşlerine göre daha çoğunluktadır. Kazancın adil olmasını istemede

ise vakıf üniversitesi (%28,4) devlet üniversitesine (%19,4) göre daha çoğunluktadır denebilir

SONUÇ

Üniversite Gençliğinin Kazanç Söylemi
adlı araştırma Doç. Dr. Kemal Sayar'ın "Yavaşla" Bu Hayattan Bir Kere Gececeksin" adlı kitabının "Mutluluğun formülü." başlıklı bölümünden esinlenerek oluşturulmuştur. Harvard Üniversitesi'nde yapılan araştırmada öğrencilere şu soru sorulmuştur. "İlkinde yılda 50 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 25 bin dolar kazanıyor. İkincisinde yılda 100 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 250 bin dolar kazanıyor." Hangisini seçerdiniz. İstanbul Üniversitesi ile İstanbul Kültür Üniversitesi öğrencileri arasında yapılan bu çalışmada ise soru şu biçimde düzenlenerek sorulmuştur. "İlkinde yılda 25 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 50 bin dolar kazanıyor. İkincisinde yılda 100 bin dolar kazanıyorsunuz oysa diğer insanlar 250 bin dolar" Hangisini seçerdiniz? sorusundan sonra tercih edilen seçeneğin nedenleri de ayrıca sorgulanmıştır. Sorunun birinci seçeneğinin değiştirilme nedeni ön testlerde yanıltıcı ve yanlış olarak görülmüş olmasındandır. Sonuçların analizinden sonra yapılan değerlendirmelerde anılan araştırma sonucuna göre farkın ortaya çıkmaması ayrıca üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Yapılan İstatistiksel analizlerin sonucunda şöyle değerler elde edilmiştir. Araştırmanın Frekans Dağılımına göre (Tablo 1) Deneklerin %76,4' ünün ben az kazanayım başkaları da az kazansın söylevi/savsözünü çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu söylevi/savsözünü tercih etmelerinin nedenini kazanç farkının az olmasına bağlamışlardır. (Tablo 3) (%56,1).

Tablo-4 deki Ki-kare analizinde cinsiyet kazanç söylemi/savsözünü arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır. Tablo-5 de yapılan Ki-kare analizinde ise cinsiyet ile tercih nedenleri (fark az olsun, ben kazanıyorum, adil olmalı) arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Tercih nedenleri ile cinsiyet arasındaki yüzde dağılım yaklaşık % 50 düzeylerinde birbirine yakındır.

Tablo-6'da 1. seçenekte ben az kazanayım başkaları da az kazansın söylemi/savsözünü devlet üniversitesi (İ.Ü) öğrencileri (%85,5), vakıf üniversitesi (İKÜ) öğrencilerine (%70,5) göre daha fazla oranda bu görüşü desteklemektedir. 2. seçenekte kazanç farkının az olması söylemi / savsözünü devlet üniversitesi (İ.Ü) gençliği (%14,5), vakıf üniversitesi gençliğine (%29,5) göre daha az oranda bulunmaktadır. Tablo-7'de yapılan Ki-kare analizinde devlet üniversitesi öğrencileri (İstanbul Üniversitesi) %61,3, vakıf üniversitesi öğrencilerine (Kültür Üniversitesi) %52,6 göre kazanç farkının az olması yönünde çoğunluktadırlar.

KAYNAKÇA

- Muzaffer Sanver, Toplumbilimlerde Yöntem, Beta Yayınları, 1973
- Kemal Sayar, YAVAŞLA, Bu Hayattan Bir Kez Gececeksin, Timaş Yayınları, 2008.
- Nükhet Güz vd. Etkili İletişim Terimleri, İnkılap, İstanbul 2002
- Kudret Emiroğlu vd. Ekonomi Sözlüğü, Bilim ve Sanat, Ankara, 2006
- Özerk Serper, vd. Örnekleme, Ezgi 2.Baskı Bursa, 2000
- C.W. Mills, Toplumbilimsel Düşün, Çev. Ünsal Oskay, Der Yayınları İst, 2000
- Torstein Veblen, Aylak Sınıfın Teorisi, Çev. Zeynep Gülkekin vd., Babil, İst, 2005
- Karl R. Popper, Bilimsel Araştırmanın Mantığı, Çev. İlknur Aka vd. YKY, 1998
- Doğan Cüceloğlu, İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi 91Basım, 1999
- Doğan Ergun, Yöntemi Bulmak, İmge, 2.Baskı, İstanbul, 2006
- Henri Lefebvre, Modern Dünyada Gündelik Hayat, Metis, 1998
- Erdal Atabek, Modern Dünyada Değer Kayması ve Gençlik, Alkım, 2.Baskı, 2003
- Özcan Köknel, Kimliğini Arayan Gençliğimiz, Altın yay, 2001.
- http://tdkterim.gov.tr/seslisozluk/?kategori=yazim_ay&kelimesec=058072
- Kazım Özdamar, Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, 5.Baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir, 2004